

HET MEISJE IN PARIJS

NOOT VAN DE AUTEUR

Het Parijse House of Doujan staat bekend om zijn unieke parfums die de drager betoveren. Omdat een parfum uit veel verschillende ingrediënten kan bestaan, heb ik alleen de overheersende top-, hart- en basisnoten opgenomen, om je een 'mentaal' beeld van de geur te geven. *Merci.*

1

NEW YORK CITY, 2003

Emma

Parfum:

Mystère D'amour

Toscaanse mandarijn, mimosa, ambrette

Ik kantel mijn hoofd als Madame de Cadieux, de grande dame van het Franse parfum, haar entree maakt in de grote balzaal van het Waldorf Astoria. Ze houdt even stil onder een kristallen kroonluchter en de vurige kleuren omlijsten haar prachtige, onberispelijke gezicht. Een afspraakje met de duivel moet ervoor hebben gezorgd dat ze op haar leeftijd nog zo'n gladde huid heeft. Mijn god, ze moet al wel in de tachtig zijn.

Van een afstandje observeer ik de vrouw in detail, terwijl ik aantekeningen maak in mijn notitieboekje. Ze is langer dan ik had verwacht, slank als een sierlijke roos, met die *je ne sais quoi*-eigenschap die Françaises hebben waardoor je jezelf ineens doodgewoon voelt. Haar opgeheven kin, rechte rug en elegante handgebaren laten zien dat het haar niets kan schelen wat iemand denkt.

Angéline de Cadieux eist de aandacht op, zelfs als ze niet spreekt. Haar lippen zijn Parijs rood, haar oogleden zijn bedekt met een rokerige waas. Geen sieraden.

Ik kom dichterbij en vang een vleugje op van de geur die achter haar aan hangt, subtiel maar onvergetelijk: roos absolute, peper, lavendel.

Haar signatuurparfum.

Naomie's Dream.

Gemaakt in Parijs in 1941 voor The House of Doujan.

Ik grinnik bij de herinnering aan een zomeravond toen ik zestien was en mijn date me een flesje *Naomie's Dream* gaf. Ik wilde indruk op hem maken met mijn griezelige 'neustalent'. Nerveus ratelde ik de ingrediënten op. Later, op de universiteit, verkocht ik geuren in warenhuizen, maar ik heb er spijt van dat ik niet naar Parijs ben gegaan om de kunst van het parfum te leren. Wat ik er niet voor over zou hebben gehad om bij Madame de Cadieux te studeren. Om te zien hoe de legende zelf geuren en oliën mengt.

Ze draagt een witte zijden jurk met lange pofmouwen en glimlacht niet. Alsof ze poseert voor een schilderij van Renoir. Ik wil dolgraag weten wat deze vrouw drijft. Ik wil een interview met haar om te zien of zij het deksel kan oplichten van mijn vreemde obsessie met het ontrafelen van geuren. Door te weten wat háár drijft, kan ik mezelf doorgronden.

En kan ik mijn moeder helpen haar wortels te vinden.

Mijn oma was een politieke gevangene, een Poolse vrouw die stierf in Dachau aan het einde van de oorlog... Madame was daar een gevangene van 1944-1945. Kenden zij elkaar? Wat een verhaal zou dat zijn.

Toen er vorig jaar longkanker bij mijn moeder werd geconstateerd, probeerde ze meer informatie over haar biologische familie te vinden op van die 'vind je familie'-websites, maar het leverde niks op. Ik weet dat ze teleurgesteld was en zou haar graag opvrolijken met informatie over haar moeder. Daarom heb ik altijd een zwak gehad voor het zoeken naar overlevingsverhalen zoals die van madame.

Haar ogen gaan alle kanten op om de menigte aandachtig te bestuderen, haar neus trilt alsof de geur in de kamer haar niet aanstaat.

Ik kan me alleen maar indenken wat ze in haar leven heeft geroken. Liefde, haat, oorlog...

Volgens de archieven van het tv-station die ik heb opgegraven, hangt er een zweem van gevaar om haar heen, een leven vol ongelukken, tegenspoed en spanning. Ze staat in de parfumindustrie bekend om haar *premier nez* – vooraanstaande neus. Moeilijk te geloven dat deze vrouw twee concentratiekampen van de nazi's overleefde – Auschwitz en Dachau – en naar de top van de parfumindustrie klom in een tijd waarin vrouwelijke ontwerpers werden genegeerd of zelfs verbannen.

Mijn baas, Theodore Granger, was door het dulle heen toen ik zijn kantoor binnenstampte en hem vertelde dat ik een stuk wilde schrijven over de legendarische parfumgodin. Ik hoorde dat ze uit Parijs was overgevlogen om een eerbetoon van een gerenommeerde liefdadigheidsinstelling op Long Island in ontvangst te nemen voor haar werk met de 'vergeten kinderen van de oorlog'. Door Granger te beloven dat ik elke saaie opdracht zou aannemen die hij me de komende zes maanden zou geven, sleepte ik een uitnodiging in de wacht om het evenement voor WJRR-TV Channel 6 Nieuws te verslaan.

Ik moest mijn voorgevoel volgen en deze uitzending maken.

Twee jaar geleden, toen ik betrokken raakte bij een Holocaust-project over Human Interestverhalen met verpleeghuisbewoners, hoorde ik over een Duitse vrouw die Dachau had overleefd. Ik mocht haar interviewen, maar de verpleging vertelde me dat de dunne, eenzame vrouw er niet 'helemaal bij' was; dat ze weigerde haar lange grijze vlecht rond haar hoofd af te knippen en naar zichzelf verwees als Luise, hoewel haar naam Gretchen was. Toen ik haar vroeg of ze een Poolse politieke gevangene kende die in 1944 in het kamp een baby had gekregen, begon ze te trillen, haar schouders te buigen en haar hoofd in een rare hoek te draaien. Nee, hield ze vol, waarna ze bleef brabbelen over een geheime baby die geboren was bij een Franse gevangene in een kamp in de buurt van Dachau.

Een vrouw uit Parijs, een blonde *mademoiselle* die parfum maakte.

Ik geloof dat madame die Française is.

Noem het een journalistiek voorgevoel, maar ik ben al een fan van Madame de Cadieux sinds ik op mijn vijftiende voor de eerste keer *Angéline* rook, het parfum dat naar haar vernoemd is. Spaanse mimosa, tuberoos en muskus. Ik houd al van parfum sinds ik een kind was en mezelf overgoot met de zoete jasmijngeur van mijn oma tot ik een uur in de wind stonk. Ze kocht er liters van bij de PX. Mijn moeder werd er gek van dat ik parfummonsters begon te verzamelen bij de drogist, om de bloemige en kruidige ingrediënten te achterhalen. Ik ging verder toen ik ontdekte dat ik een neus heb voor verslaggeven, maar ik word nog steeds geprikkeld als ik een exotisch parfum ruik dat mijn hersenen uitdaagt om het geurige mysterie te ontrafelen.

Maar het is lang niet zo intrigerend als madame zelf.

Wat is er met haar baby gebeurd? Ik wil het weten. Wie was de vader? Ik verlaat het Waldorf niet voordat ik mijn verhaal aan Madame de Cadieux heb gedaan.

Tevreden zweeft madame door de kamer, haar lange witte zijden jurk als een wolk achter haar aan, een slanke vrouw met elegantie in elke beweging, eigenschappen waar ik jaloers op ben. Al sinds ik een kind was, sprong ik halsoverkop in situaties en stelde ik achteraf pas vragen. Dat gekke trekje maakt me een verdomd goede verslaggever.

Ik richt mijn vizier op haar. Mijn cameraman volgt me op de hielen als ik me naar voren dring om een snel interview met de beroemde *parfumier* te houden voor het nieuws van elf uur. Ze beweegt snel voor een vrouw van haar leeftijd, langs bewonderaars die haar aandacht proberen te trekken. Ik zet een tandje bij en zigzag al zwetend tussen de praatgrage, opgedirkte aanwezigen door.

‘Neem een foto van Madame de Cadieux op de achtergrond, Hank,’ roep ik, ‘als ik mijn tease doe.’

‘Komt voor elkaar, schat.’

Ik rol met mijn ogen. ‘Ik ben je schatje niet. Begrepen?’

‘Ja, mevrouw.’ Hij grinnikt, maar doet wat ik vraag. Hoe komt Granger aan deze vent? Zul je net zien dat hij me met een eikel heeft opgezadeld om me eraan te herinneren dat ik het verhaal in kannen en kruiken moet krijgen en terug moet gaan naar het échte nieuws.

Ik haal mijn schouders op en begin mijn verhaal, ‘Dit is Emma Keane vanuit het beroemde Waldorf Astoria...’ in de hoop dat Hank de foto krijgt terwijl ik mijn intro doe. Dan ben ik klaar om het interview te krijgen en mijn baas te laten zien dat ik niet gek ben. Ik duw me door de menigte die zich vergaapt aan madame, als...

Wacht even, is dat Brooke Hansen van de *NYC Sun*?

Wat doet zij hier?

Ongeveer twee jaar geleden deed ze een interview met madame over synthetische stoffen in parfum. Waar ze echt op uit was, was een onthullend verhaal over de oorlog.

Toen Madame de Cadieux weigerde te praten over haar oorlogservaringen, plaatste Brooke een artikel op de voorpagina van het roddelblad met de kop: ‘Nepparfums door een nepneus’. Ze beschuldigde Madame de Cadieux ervan haar verhaal over haar verblijf in Auschwitz te hebben verzonnen omdat de Française weigerde haar het gevangenenummer te laten zien dat op haar arm was getatoeerd. Brooke schreef dat ze er nooit een had gehad.

Ze liet ook doorschemeren dat madame tijdens de oorlog met de Duitsers samenwerkte.

Ik heb er nooit een woord van geloofd en het verhaal verdween op de achtergrond. Ik denk dat de New Yorkse investeerders die zich inkochten in The House of Doujan er iets mee te maken hadden. Ik ben verbaasd dat de blonde verslaggeefster het lef had om hier vanavond te komen. Ze raakte haar baan kwijt en kon pas weer aan de slag toen een derderangs roddelblad, gespecialiseerd in vnzige verhalen, haar aannam.

Ik bestudeer haar bewegingen. Ze is terughoudend... probeert zich aan te passen aan de giechelende groupies rond de Franse par-

fumeur. Ik maak me klaar voor het interview wanneer...

Jakkes... Ik laat mijn microfoon bijna vallen als een lange, beeldschone man in een grijs zijden pak langs me heen snelt, met zijn mobiele telefoon aan zijn oor, en op weg gaat naar alle *starstruck* vrouwen.

Ik schud mijn hoofd. Ik ken het type. Hij kan nooit genoeg telefoonnummers in zijn zwarte boekje hebben. Of hij is een werkloze acteur die graag aan Brooke's goede kant – als ze die heeft – wil staan en met zijn gezicht in de krant wil. Hoe dan ook. Hij gaat mijn interview niet verpesten.

'Hé, jij, meneer Gray Suit. Ik werk hier.'

Hij schrikt op en ik zie een donkere, knappe vreemdeling die iets weg heeft van James Bond.

'Had je het tegen mij?' vraagt hij op een afkeurende toon met een sexy Iers accent, zijn armen over elkaar, zijn afkeer tegen iedereen die hem in de weg loopt zo duidelijk dat ik mijn wangen voel kleuren.

'Je liep me bijna omver.'

'Jij liep tegen mij aan,' houdt hij vol, hoewel er geen kreukje te zien is in zijn elegante zijden pak. 'Maar ja, jij bent dan ook lid van de pers,' zegt hij, terwijl hij mijn badge leest, 'en je hebt de neiging tot onbezonnen, onverantwoordelijk gedrag.'

'Ik weet niet hoe ze het in Dublin doen,' schiet ik terug, terwijl ik me ervan bewust ben dat zijn overweldigende mannelijkheid elke andere vrouw in zwijm zou doen vallen, 'maar hier in New York biedt een heer zijn excuses aan.'

'Wie zegt dat ik een heer ben?' schiet hij terug, alsof ik hier de slechterik ben.

Waarom kom ik altijd de gepikeerde playboys tegen? Niet dat ik tijd heb voor mannen in mijn krankzinnige schema. Af en toe waag ik de sprong, maar het loopt nooit goed af.

Als ik over mijn schouder kijk, is de Ierse bink weg. En de groupies ook.

Maar goed ook. Dit interview betekent meer voor me dan dat

ik meneer Gray Suit mijn mening moet geven. Toen ik het verhaal over de geheime baby van Madame de Cadieux voor het eerst aan Granger vertelde, zei hij dat ik overtuigend bewijs nodig had voor zo'n vergezocht verhaal. Het gerucht gaat dat de Française afstand deed van haar kind en het kamp ontvluchtte. Een verhaal over haar schrijven was bijna onmogelijk omdat ik nooit in Parijs ben geweest en niet in dezelfde sociale kringen verkeer als de beroemde Franse parfumeur. In plaats daarvan schreef ik een mooi stuk voor de plaatselijke krant over de moedige vrouw in het verpleeghuis die de oorlog overleefde en naar Amerika ontsnapte, waardoor ze haar leven kon afsluiten voordat ze stierf.

Ik draai me om. Verdomme, die paar momenten sparren met de Ierse hartenbreker hebben me veel gekost. Madame de Cadieux ontsnapt aan me... o nee, niet nu ik al zo ver gekomen ben.

'Van wat ik gelezen heb in oude Parijse kranten van na de oorlog,' begin ik, terwijl ik me voor de andere verslaggevers schuif en mijn beste *on camera smile* opzet, 'bent u een vrouw met geheimen, Madame de Cadieux.'

Ze negeert mijn vraag. 'Spreekt u Frans, mademoiselle?'

'Ik spreek Google Translate.'

Er wordt gelachen door de menigte toeschouwers, die benieuwd zijn waar dit heen gaat. Madame de Cadieux fronst haar wenkbrauwen. Mijn opmerking is niet goed gevallen. Ze loopt weg. Ik begrijp dat ze niet gecharmeerd is van camera-interviews, dus stuur ik Hank naar buiten om koffie te halen en een andere aanpak te proberen.

Ik doe een beroep op haar ego.

'U hebt een geweldig parfum gemaakt tijdens de oorlog, madame,' begin ik zachtjes tegen haar, weg van de menigte, 'dat sindsdien niet meer is gemaakt.'

'Wat weet u van dit parfum, mademoiselle?' vraagt ze onder de indruk.

'U noemde het *Le Courage*.'

Haar ogen schitteren. 'U spreekt over een zwarte tijd in de ge-

schiedenis van Frankrijk, mademoiselle.’

‘Daarom was uw parfum zo’n sensatie. U gaf vrouwen hoop toen niemand anders dat kon.’

Haar oogleden trillen. Ja, ze luistert... herinnert het zich.

En nu de klapper. Ik citeer uit een verhaal over het parfum dat ik onthouden heb, waarbij elk woord het effect heeft dat ik wil.

‘Een parfum met een ziel, Madame de Cadieux, dat ‘s morgens appelbloesem opriep toen de wereld in vrede was. Kruidige, exotische nachten waarin de groene fee rond geliefden danste in bedwelmende ritmes, de parfumdrager omhullend in een langzame, brandende passie...’ Ik neem even de tijd om me Parijs in de oorlog voor te stellen en de waanzin om niet te weten of deze dag je laatste zou zijn. ‘En de vurige zuiverheid van de Franse lelie, onversaagd door de aanwezigheid van de bezetters, een symbool van hoop voor elke vrouw die wacht op de terugkeer van haar man.’

‘Ik ben onder de indruk, mademoiselle.’ Ze kijkt me met grote ogen aan, alsof ik haar de Heilige Graal van het parfum heb gebracht. ‘*Bien*. Ik zal u een interview toestaan... de volgende keer dat ik in New York ben.’

Ze komt nooit naar Amerika.

‘Uw merk is hot op dit moment, madame, door de publiciteit die u heeft gekregen met deze prijs.’ Ik bekijk de overvolle balzaal. Ik moet mijn gesprek met haar op een laag pitje houden, dus manoeuvreer ik haar naar een donker hoekje. Tot mijn verbazing protesteert ze niet. ‘Doe het interview met mij over een onderwerp dat u nog nooit hebt besproken – de oorlogsjaren in The House of Doujan en hoe u de diva van de parfum werd.’ Ik spuw de woorden eruit voordat ik de moed verlies. ‘Ik garandeer u dat de verkoop van uw parfumlijn zal stijgen.’

Ze geeft me ‘die’ blik. ‘Ik zal mijn publicist je een persmap laten sturen. Het heeft alles wat je nodig hebt om een verhaal te schrijven.’

‘Echt, madame?’ Ik daag haar uit. ‘Hoe kan ik over Madame de Cadieux schrijven als ik u niet ken? In uw hoofd kruipen?’

‘En waarom zou je dat willen doen?’ vraagt ze nieuwsgierig.

‘Omdat ik er niet bij was, madame. Ik leefde niet met rantsoenering; huiverde niet elke keer als ik een klop op de deur hoorde, me afvragend of het de Gestapo was; de stank van de doden in de kampen heb ik niet geroken; ik heb niet gehuild met de overlevenden... was niet bang dat ik zou worden neergeschoten voor het stelen van een kruimel brood. Maar dat was u wel. En door in uw hoofd te kruipen,’ herhaal ik met nadruk, ‘kan ik aan mijn kijkers een belangrijk verhaal overbrengen dat net zo krachtig is als uw herinneringen.’

‘Ik ben niet de enige vrouw die de kampen heeft overleefd, mademoiselle, we zijn met honderden, duizenden. Waarom zou iemand om mij geven?’

‘Omdat u uw verhaal moet vertellen, madame, alles. U hebt een verbazingwekkende tijd in de geschiedenis meegemaakt en niemand heeft enig idee welke rol u heeft gespeeld.’

‘Niemand wil lezen over het hartzeer en de pijn van een oude vrouw, mademoiselle,’ benadrukt ze. ‘Marteling en vernedering door de nazi’s is niet, hoe zeg je dat, cool.’

‘U heeft het mis. Mijn lezers hunkeren naar eerlijke, oprechte emoties, geen domme lachbanden.’

‘Pardon?’ Ze kijkt verbaasd.

‘Het is niet belangrijk, wat belangrijk is, is dat u zich niet langer verbergt achter dat masker van glamour dat u heeft gecreëerd, maar uzelf laat zien. Dat bent u aan uzelf verschuldigd... en aan hen.’
Waarom ik dat zei weet ik niet, maar een zekere droefheid in haar ogen vertelt me dat ik iets op het spoor ben.

‘Wie zou me geloven als ik de waarheid vertelde?’

‘Ik.’

Ze schenkt me een grimmige glimlach. ‘Je geeft niet op, hè?’

‘Nee,’ zeg ik, onbeschaamd.

Ze denkt even na en knikt dan. ‘Akkoord.’

Ik liet mijn ingehouden adem ontsnappen. ‘Wanneer kunnen

we beginnen?’

Ze zwaait zo soepel met haar gehandschoende hand dat ik verwacht sprookjesstof in de lucht te zien dwarrelen. ‘Morgen.’

‘Hier in het hotel?’ vraag ik, biddend dat Granger mijn onkostenrekening zal goedkeuren voor de luxe maaltijden die het me zal kosten om indruk te maken op madame.

‘Nee... we gaan op avontuur.’

Ik blaas mijn adem uit. ‘We kunnen naar City Island gaan. Ik weet een geweldige visplek aan het water...’

Ze steekt haar hand op om me tegen te houden. ‘U gaat met mij mee op mijn terugvlucht naar Parijs, mademoiselle. We vertrekken om 8 uur precies.’

Ik glimlach zwakjes. ‘U maakt een grapje, toch?’

Een grote grijns. ‘Op de Concorde, natuurlijk.’

Een zachte fluittoon ontglipt me. Dit is zo anders dan ik had verwacht. Een retourtje Parijs met de supersonische jet kost meer dan drie maandsalarissen. Ze maakt een grapje ten koste van mij.

‘Ik kan niet naar Parijs, madame. Ik heb een baan hier, deadlines die ik moet halen...’

Ik heb een aantal grote verhalen op stapel staan, maar die verbleken bij deze kans om deze vrouw te leren kennen, te ontdekken of het gerucht over de geheime baby waar is en mijn parfumdroom na te jagen... maar bovenal om mijn moeder te helpen erachter te komen wat haar moeder in de kampen heeft doorgemaakt om haar op de wereld te zetten.

Madame de Cadieux fronst haar wenkbrauwen. ‘Heb je een geldig paspoort?’

‘Ja.’

Ik heb hem voor mijn werk, nooit gebruikt.

‘Dan kun je mee.’

‘Ik moet goedkeuring vragen aan mijn baas,’ geef ik toe, in de hoop dat ik hem kan overtuigen om ja te zeggen en de consequenties te dragen. Ik vraag Granger om een voorschot op mijn salaris.